

Verslag plenaire sessie

Aardwarmtelab gemeente Nieuwegein

14 april 2021

Opening

Er zijn omstreeks 22 mensen ingelogd bij deze sessie.

Criteria/indicatoren maatschappelijke aanvaardbaarheid

Opmerking: twee gescheiden acceptaties. Ten eerste: willen we überhaupt aardwarmte in Nieuwegein? Ten tweede: als we het doen, onder welke voorwaarden? (zoals voor wie het is bestemd)

Opmerking IVN: er wordt bij de indicatoren helemaal niet gesproken over natuur en natuurbescherming en dat is teleurstellend. De natuur in de stad moet ook beschermd worden, dat dient nadrukkelijk meegenomen te worden. In Nieuwegein is heel weinig natuur en net de plekje waar nog wel wat is, komen naar voren voor ontwikkelingen. De natuur delft helaas vaak het onderspit. Er is wel goed overleg over het belang van ecologie, maar het is ook van belang dat punt hier vanavond te vermelden.

Gespreksleider: dit is een goede discussie, het onderwerp hoort bij ruimtelijke inpassing.

Vraag op post-it: zijn er alternatieve mogelijkheden die wel schadedekkend zijn, anders dan verzekeringen?

Reactie: het is heel onverstandig om alles via verzekeringen te regelen. Dat zijn heel veel stappen en procedures en dat maakt de maatschappelijke aanvaardbaarheid slechter. Een schadefonds is sneller toegankelijk.

Reactie: de werkgroep Veiligheid & Schade (deze deelnemer heeft daar zitting in) is met EZK bezig met de ontwikkeling van het schadeprotocol. Een belangrijk punt is de omgekeerde bewijslast. Vereniging Eigen Huis (VEH) mengt zich momenteel ook in deze problematiek. Men zou kunnen vaststellen dat ook een akkoord van VEH is benodigd, ter verzekering van een juiste dekking. (Reactie: een deelnemer meldt dat zijn opmerking in de chat foutief is overgetypt).

Opmerking: maatschappelijke aanvaardbaarheid en draagvlak zijn natuurlijk heel belangrijk. Ik ben een bezorgde bewoner van Batau (en er zijn duizenden bezorgde inwoners) en ben betrokken bij de BAN (het Bewonerscollectief Aardwarmte Nieuwegein). We praten al een jaar en dragen dit soort indicatoren aan: dat is heel fijn, maar tot nu toe was er nog geen echte inbreng. Eindelijk gebeurt er nu wat. Dit kan een nieuw startpunt zijn. Besluitvorming op korte termijn is niet aan de orde, want participatie begint eigenlijk pas nu.

Opmerking: hoe worden de inwoners betrokken bij de afweging op grond van de indicatoren? De partijen in de raad vertegenwoordigen de bewoners, zegt men dan, maar daar heb ik niet veel vertrouwen in. De belangrijkste betrokkenen zijn toch de inwoners van Nieuwegein.

Gespreksleider: men is vanavond speciaal uitgenodigd om in gesprek te gaan en input te geven. Dat wordt meegenomen in het afwegingskader en de aanscherping van de indicatoren. Vanavond zijn er ook raadsleden aanwezig.

Criteria/indicatoren veiligheid

De indicatoren worden kort doorgenomen. Indicatoren waarover iets werd opgemerkt, zijn hieronder weergegeven.

Indicator: Transparant delen door initiatiefnemer van alle veiligheidsinformatie, zoals deze ook gedeeld worden bij de aanvraag van de vergunningen bij het ministerie van EZK.

Opmerking: de maximale afstand van het boren ten opzichte van de bewoonde wereld en van breukvlakken moet duidelijk zijn. Dit hoort zeker bij het onderwerp veiligheid (gespreksleider gaf aan dat het bij ruimtelijke inpassing hoort). Ongelukken bij boren onder woonwijken kunnen grote problemen opleveren, bij boren onder niet-bewoond gebied is dat niet zo. Dat mag niet ingegeven zijn door economische motieven!

Indicator: Gemeente neemt deel aan het veiligheidsoverleg.

Opmerking: in het concept wordt vaak aangegeven dat de gemeente niet het bevoegd gezag is. Geen zeggenschap? Dan ook geen boringen.

Gespreksleider: dit is in de plenaire sessie door EZK toegelicht. Aardwarmtewinning is van dermate groot landelijk belang, dat EZK daar het toezicht op heeft. Gemeenten hebben in dezen minder ervaring dan de Rijksoverheid, dus dit geeft extra bescherming.

Indicator: Aandachtspunten genoemd door inwoners of belanghebbenden worden in het veiligheidsplan geadresseerd.

Opmerking: er moeten meerdere avonden volgen, over de gehele lijst.

Gespreksleider: vanavond komen niet alle thema's aan bod. Op de 'Mural' kan men wel input geven op meer indicatoren, maak daar vooral gebruik van (er worden veel virtuele post-its geplakt en opmerkingen in de chat gemaakt, komen terug in de indicatorensheet van deze avond).

Indicator: Externe adviseurs die de gemeente eventueel inschakelt voor een second opinion (zoals bijvoorbeeld het ICO Aardwarmte), brengen een positief advies uit.

Opmerking Waternet: tekst post-it: er hoeft niet altijd positief advies gegeven te worden, indien er twijfels zijn. 'Bij twijfel niet inhalen'. Uitgaan van wat er staat in de STRONG (structuurvisie ondergrond): functiescheiding en functiecombinatie. Hierin staat ook hoe moet worden omgegaan met mijnbouwactiviteit en drinkwateractiviteiten. Kunnen functies naar elkaar of moet er een scheiding zijn? Een functie kan ook wonen zijn, ten opzichte van geothermie.

Drinkwaterbedrijven willen graag input leveren: zij hebben ervaring met booractiviteiten, ook in en om Nieuwegein. Men is tegenwoordig gelukkig goed in gesprek met elkaar, een paar jaar geleden was dat nog helemaal niet zo. Aardwarmte zou een bedreiging kunnen zijn en kinderziekten zullen er altijd zijn, maar daar dient men wel gezamenlijk over in discussie te gaan.

Gespreksleider: kan hierover iets worden toegevoegd in de indicatoren?

Antwoord: het drinkwaterbedrijf kijkt naar de putintegriteit, dus de materialen waarmee de boorputten worden gemaakt. Daar is een paar jaar geleden ophef over geweest. Inmiddels is er een put-leidraad opgesteld, ter vergroting van de veiligheid. Er wordt goed geluisterd naar organisaties zoals drinkwaterbedrijven. Meepraten en waar mogelijk samenwerken is het meest belangrijk.

Vraag: beschermt u vooral de waterwingebieden, of kijkt u ook breder, naar de grondwaterspiegels buiten de waterwingebieden van Nieuwegein?

Antwoord: breder. Vitens en Waternet kennen nu boringvrije zones. Wat daaromheen gebeurt is ook belangrijk, men moet van elkaar leren en dat gebeurt gelukkig ook.

Indicator: Resultaten van seismische monitoring worden digitaal gedeeld.

Opmerking: dat is ingewikkelde technische informatie, het is zaak die voor leken te verduidelijken.

Indicator: Het veiligheidsplan van het project maakt op toegankelijke wijze inzichtelijk bij welke omstandigheden of meetwaarden het boren of winnen wordt gestopt en welke procedure hiervoor geldt.

Opmerking (post-its): criterium geven voor maximaal aanvaardbaar niveau.

Criteria/indicatoren duurzaamheid

Opmerking: duurzaamheid is een groot vraagstuk. Stadsverwarming verloopt momenteel voor een groot deel via het afvalwater van een andere centrale. De komende tien, vijftien jaar krijgen we waarschijnlijk te maken met heel andere bronnen te maken, zoals groene energie. Misschien zou je daarom tien, vijftien jaar moeten wachten? De boor kan er immers altijd nog in.

Gespreksleider: er zijn inderdaad grote stappen te zetten richting verduurzaming. Dit is er een van. Duurzame elektriciteit is ook een manier voor duurzame verwarming van woningen, maar om echt aardgasvrij te worden moeten alle mogelijkheden die er zijn benut worden.

Reactie: wat in Nieuwegein uit de grond gehaald kan worden, is maar voor een beperkt deel van de woningen (die nu al op stadsverwarming zijn aangesloten). Dat brengt dus niet zo veel. Je kunt daarom vraagtekens zetten bij doorgaan hiermee.

Gespreksleider: wat zijn de vraagtekens en daarmee ook de indicatoren waarop de duurzaamheid kan worden getoetst?

Indicatoren duurzaamheid die nu zijn geformuleerd:

- Het initiatief draagt in de totaal mix van het stadswarmtenet bij in de orde van grootte van minimaal vierduizend tot zesduizend woningen.
- De initiatiefnemer presenteert maatregelen voor het minimaliseren van warmteverliezen in het warmtenet.
- De initiatiefnemer presenteert maatregelen voor het mitigeren van de bijvangst.
- De initiatiefnemer presenteert een onderbouwd en door de gemeente desgewenst via een second opinion toetsbaar plan over haar circulariteitsstrategie voor het project conform de R-ladder 2020 van het PBL: - Rethink (productontwerp), reduce, re-use, repair, etc.

Opmerking: nu al is bekend dat, als er aardwarmte wordt gebruikt, de afvalcentrale een deel van het water niet kwijt kan. Dat wordt dan geloosd op het Amsterdam-Rijnkanaal.

Gespreksleider: het gaat over circulariteit. We willen zo min mogelijk afval. Als er afval verdwijnt, kan er ook geen warmte meer worden gewonnen uit afvalverwerking.

Reactie: aangevuld zou moeten worden dat toevoegen van aardwarmte niet ten koste mag gaan van bestaande warmtevoorzieningen.

Overige vragen/opmerkingen:

Vraag met betrekking tot vergunningencriterium: wat wordt bedoeld met 'de volgende fase'?

Gespreksleider: bij vergunningen staan twee indicatoren genoemd, de onderste luidt: de initiatiefnemer legt bij het locatievoorstel een volwaardig plan van aanpak over de volgende fase. Als er een locatie in beeld is, wil de gemeente alvorens verder te gaan een volledig plan over wat er in volgende fases gaat gebeuren.

Deelnemer: de exploitatiefase moet expliciet genoemd worden, en ook de fase waarin zaken weer moeten worden opgeruimd. Er dient ook iets opgenomen te worden voor het geval de organisatie dat zelf niet meer kan, om wat voor reden dan ook. Dan moet er opvolging zijn.

Afsluiting

De gespreksleider dankt de deelnemers voor hun inbreng. De online bijeenkomst wordt nu weer plenair vervolgd.